

Přednáška - Suhotra Svámí

Šrímad Bhágavatam 3.33.18-19, Praha 19.5.1995

Téma: Morální relativismus démonů

PŘEDNÁŠKA OD HH SUHOTRY SVÁMÍHO:

V těchto verších je ilustrován velice důležitý bod Kršna vědomé filosofie: *mája* neznamena pouze mít materiální tělo a být umístěn uprostřed materiálního bohatství, ale *mája* je tehdy, když se duše stane závislá na hmotě. Dévahuti je slavná, protože nezávisí na hmotě, přestože má ženské tělo a je umístěna uprostřed hmotného bohatství. I když jsme tady slyšeli, že tělo ženy je vždy v závislém postavení, v tomto posledním verši jsme slyšeli, že Devahúti se všeho zcela zřekla, vůbec nebyla závislá na hmotě. Tomu se říká *jíva-mukta*, nebo-li být osvobozen i když jsme v tomto těle. To je postavení někoho, kdo praktikuje *yukta-vairágyu*, což jednoduše znamená přijmout cokoli materiálního – třeba i toto tělo – pouze ke službě Krišnovi a ne pro vlastní smyslové uspokojení. Jestliže zjistíme, že jsme uprostřed hmoty, tak můžeme Krišnovou milostí využít určité vztahy tady v té hmotě tak, abychom se mohli vymanit ze zajetí *máji*.

Tady máme jeden příklad z těchto veršů – manželství. Když jsou muž a žena správně oddáni, tak může být takový vztah využit k osvobození, jak vidíme na příkladu Kardamy Muniho a Devahúti. Další příklad je vztah člověka a krávy. Protože jsme závislí na hmotě, musíme jíst, ale Pán Krišna nám milostivě dal krávu, kterou můžeme ochraňovat a brát si od ní mléko. Takže manželství nebo ochrana krav, to jsou materiální vztahy, ale dají se využít pro osvobození. Ale jak může být vztah k hmotě využitelný pro osvobození? Krišna říká v Bhagavadgítě v třetí kapitole *sahá jagja pradža šištva*. Slovo *šištva* znamená stvoření, a Pán v tomto verši říká, že celé stvoření je určeno k oběti. I v mnoha dalších verších Bhagavad-gíty Pán Krišna potvrzuje, že skrze *jagju* můžeme dosáhnout osvobození. Materiální věci a materiální vztahy, které se dají využít pro oběť, jsou velice dobré – *sattvik*. Smyslem ISKCONu je využít materiální věci v dobrém smyslu a to znamená, že je nutné pochopit filosofii vědomí Krišny prakticky. Filosofie je velice jednoduchá – všechno pochází od Krišny – a jestliže tohle pochopíme prakticky, budeme vědět, jak využít všechny věci v dobrém smyslu, v oběti pro Krišnu. Také je řečeno, že ten, kdo neví, jak věci správně využít v dobrém smyslu, nerozumí filosofii vědomí Krišny.

Démoni nemají filosofii, oni mají jenom názory. Je velký rozdíl mezi filosofií a názorem. Dneska je taková obecná představa, že cokoli si myslím, tak to je filosofie, ale to není pravda. Filosofie znamená pochopení příčiny všeho, to je klasická definice filosofie - jak to bylo známo ve starém Řecku a samozřejmě také ve staré Indii. Filosofie začíná přijetím toho, že všechno má svou příčinu a odkud ta příčina přichází – od Krišny. V Bhagavadgítě je tento význam naznačen a to je *sahá-jagja* nebo-li oběť. Tohle je filosofie, ale démoni nepřijímají, že za vším je původní příčina a myslí si, že mají právo zavést svůj vlastní význam té příčiny a tomu se říká názor a ne filosofie. Démon si myslí: „Cokoli si myslím, je filosofie a cokoli dělám, je morálka!“ Tento typ myšlení a jednání se nazývá jedním slovem – relativismus. Vědomí Krišny je absolutismus, protože v tom je Absolutní Pravda, je tady absolutní význam pro celou existenci a všechno v této existenci má nějaký význam v Krišnově plánu a to je to, jak se věci mají. Prabhupáda tolik zdůrazňoval pojetí „takové, jaké to je“. V jedné lekci Šríla Prabhupáda říkal: „Musíme pochopit Bhagavad-gítu takovou, jaká je a ne takovou, jací jsme my!“ Démonská metoda je pochopit všechno tak, jací jsme my.

Naše role oddaných je ustanovit tuto Absolutní Pravdu v tomto světě relativity. To je následek naslouchání této filosofii. Musíme ji zrealizovat a realizace filosofie neznamena pouze nasloucháním, to je jenom teoretické. Realizace filosofie znamená tam venku, toto je praktický závěr a morální následek.

Mluvili jsme o tom, co to filosofie vlastně je. Takže původní filosofie znamená Absolutní Pravdu a původní příčinu za vším a co musí přijít u skutečné filosofie jako morální následek je jednání, činnost! Jestliže neexistuje morální jednání, tak potom neexistuje filosofie. To je realizace – morální následek. Správné pochopení je „jestliže všechno pochází z Krišny, musíme všechno použít pro Něj“, takže jestli to správně chápeme, musíme to udělat. To znamená, že my vyhlašujeme válku doktríně relativity. My, to znamená ti, kdo jsou ve skutečnosti filosofové. Oddaní jsou skuteční filosofové. Povinností pravého filosofa je říci, co je správné a co nesprávné, co je pravé a co falešné, co je dobré a co zlé. A ten, kdy tohle neukazuje ve svém vlastním životě, tak není filosof.

A démon si myslí, že to je velice arogantní. Jak můžeš říct, že něco je dobré a něco zlé? Toto je relativní svět. Co já si myslím, že je dobré, je dobré pro mě a co ty si myslíš, že je dobré, je dobré pro tebe. Jediné, co bychom v našich filosofických debatách měli dělat, je najít způsob, jak bychom tady mohli všichni dohromady žít velice hezky. Najít nějaký bod, na kterém se mohou všichni shodnout. Tak vy, Haré Krišna, například říkáte, že Bůh stvořil krávu pro lidskou výživu, takže my s tím souhlasíme. Pro vás je dobré brát od krávy mléko a pro nás je dobré zabít ji a jíst její maso, takže na tomto bodě se můžeme shodnout, že kráva je určena pro lidskou výživu. Toto je pokušení morálního relativismu. Můžeme mírumilovně žít a najít nějakou společnou úroveň, ale nemělo by být nějaké absolutní zlo a absolutní dobro – to jenom vytvoří neshody, to je příčina války.

Další věc, kterou říkají, je, že to vede k sexuálnímu omezování. Před několika dny jsem četl dopis nějakého oddaného, který byl zcela jasně ovlivněn tím morálním relativismem. Použil slovo homofobický, napsal, že mnoho oddaných má fobii – strach z homosexuálů. Tohle slovo homofobický je oblíbené slovo relativistů. Co tady to slovo říká je, že homosexualita není v konečném slova smyslu nic špatného. Teď mohu zopakovat logickou úvahu, kterou ten oddaný sestavil a je to velice zajímavé: všechny vztahy založené na sexu jsou *mája*, takže homosexualita a heterosexuality jsou založeny na sexu, takže oba dva jsou stejně *mája*. Krišna-vědomým řešením pro heterosexuality je, že daný pár by se měl vzít, žít společně a postupně společným sloužením Krišnovi překonat sexuální vztah. Jestli je toto řešení dobré pro heterosex, tak by mělo být také dobré pro homosex a ISKCON by měl schválit homosexuální vztahy s tím, že budou spolu sloužit Krišnovi a postupně se zbaví této své připoutanosti. Vy se smějete, ale to přichází od oddaných z ISKCONu právě teď. Tento oddaný byl ovlivněn morálním relativismem.

To je stejně logický argument, jako ten argument týkající se krávy. Můžeme přece najít nějakou společnou úroveň, Bůh dává krávu pro obživu, ale jenom náš způsob jak je využíváme je jiný, to je vše. Ale chápeme, že zabít krávu a jíst maso není dobré. Není dobré znamená, že není možnost provádět *jagju* neboli oběť. Není dobré – jednoduše to znamená, že Krišnovi se to nelíbí a musí to být zastaveno, absolutně! Nemůžete zabíjet krávy. A stejně tak plán stvoření je muž a žena a Bůh řekl: „Ti se můžou vzít, s mým svolením se mohou vzít a tak mohou sloužit v aktivní oběti a já jim odpovím, protože ti, co se mi odevzdají v oběti, těm se já odevzdám. A Pán říká v Bhagavadgítě, že je věčně umístěn v obětních činnostech. Takže manželství se nazývá *viváhajagja* a je to druh oběti, ale to je manželství mezi mužem a ženou. To jsou věci, jak je Krišna udělal. Tady má svůj význam tahle logika – je tady muž a je tady žena. Někdo může přijít s názorem, proč nemůžou mít svatbu dvě ženy nebo dva muži a potom následovat stejný proces. Ale to je jako matematický příklad, který je velice dlouhý a první výpočet je $1+1=3$, to znamená, že je špatně a všechno ostatní, co je zatím, i když může být takzvaně dobře, je také špatně. Tam bude rovněž obětní oheň a slib, že zůstanou spolu, budou pěkně sloužit Krišnovi ve svém vztahu. Tak to je pěkné, ale na začátku je „ $1+1=3$ “, že se berou dva muži nebo dvě ženy. Tohle není filosofie! To je jenom něčí názor, který nesouhlasí s Krišnovým plánem stvoření.

To je zajímavé; často slyšíme slova „filosofický dialog“. Nyní vysvětlíme slovo „dialog“ v jeho skutečném významu, jenom budeme brát významy ze slova samotného. *Dia* znamená dva, takže to se vztahuje na dvě osoby na dva různé názory a vyměňují si své názory, pohledy na věc. A to *log* od slova *logos* představuje už pouze jednu příčinu, jeden význam a jeden důvod, nikdy nejsou ty rozumové důvody dva. Protože za vším stojí pouze jedna příčina. To znamená, že ti lidé, co spolu diskutují, přijímají jednu příčinu. Jako můžeme mít diskuzi o ochraně krav a přijímáme, že kráva je naše matka, dává nám potravu

a to je Krišnúv plán a můžeme mít dialog jak to nejlépe udělat, ale jestliže jeden z těch dvou nepřijme tuto pravdu a myslí si, že může zabít krávu a jíst její maso, tak to už není dialog, to je *démonlog*. Tento druh dialogu je *antifilosofický*. Nejdříve musí být v tomto světě ustanovena filosofie a teprve potom na tomto základě můžeme vést dialog. Filosofie je jenom jedna, není jich více. Šríla Prabhupáda to zdůrazňoval znova a znova. O filosofii, pravdě, příčině – vždy je jenom jedna! V tomto jednom celkovém pojetí můžeme mít různé pohledy, pojetí, která obohacují filosofii. To je třeba *sankirtan meeting* – každý, kdo se ho zúčastňuje je sankirtanový oddaný. Každý z nich přijímá rozdávaní knih, ale každý z nich je individualita, takže každý z nich má svoji individuální realizaci a vyměňují si tyto realizace a to nám umožňuje úplně pochopení pochopit ještě jasněji a to je skutečný dialog! Nebo se například můžou sejít *pujárs* a mluvit o uctívání Božstev a výsledkem toho bude jasnější a přístupnější pochopení celého procesu uctívání Božstev. Takže toto je dialog.

V moderním světě diskutují s úplně jiným pochopením reality, ateisté a teisté. To je to, co se stalo dnes v křesťanství, udělal se kompromis mezi *ateismem* a *teismem*. Katolická církev uznala oficiálně hodnotu Darwinovi teorie, vyhlásila, že neexistuje rozpor mezi katolickým smýšlením a Darwinovou teorií. Papež to řekl a všichni lidé si teď myslí, že se tím zmenšily nepokoje a teď můžeme všichni společně žít mírumilovně. Tak akorát můžeme jít společně do pekla; to není filosofie ani moralita ani náboženství, to je materialismus. ISKCON takový není. Můžeme vidět příklad Sokrata, Ježíše Krista, Haridáse Thákura, když přišlo na to rozhodnout se mezi veřejným míněním a kázáním, tak se vždycky přiklonili ke kázání a nedělali kompromisy se závěry Absolutní pravdy. Sokrates měl v Aténách rozpor s veřejným míněním, takže musel vypít jed, o Ježíšovi bylo špatné veřejné mínění zase v Jeruzalému a Haridás Thákur měl rozpor s veřejným míněním v Bengálsku.

To samozřejmě neznamená, že bychom se neměli zajímat o veřejné vztahy nebo komunikaci, ale existuje nějaká podoba toho o čem nakonec komunikujeme a existuje souvislost. Analogie pro komunikaci je, jak já to chápu a jak to mohu podpořit, když Šríla Prabhupáda měl například rozhovory s novináři a díky svému přízvuku a způsobu jak věci říkal ti lidi nemohli pochopit o co jde. Prabhupádovi žáci kteří byli přítomni jen tomu člověku více objasnili celou věc, kterou Prabhupáda řekl, třeba přidali nějaký příklad, aby to bylo jasné. Ale to vysvětlení mělo stejný význam. To není jako když Prabhupáda mluvil s tím kardinálem Danielem, kde říkal, že jíst maso je hříšné, že je to proti zákonům Boha, neznamená to, že Jogéšvara Prabhu, který to překládal by řekl: Prabhupáda říká, že by se měly znovu přezkoumat západní návyky jedení. To znamená, že by sděloval něco jiného. Měli bychom se zajímat o komunikaci, ale jen ve významu filosofie, tak, aby to lidé mohli lépe přijmout. Nakonec Šríla Prabhupáda řekl, jestliže někdo následuje svoje principy, ať už je to populární nebo ne, tak bude mít v tomto světě úctu. Už jsme se zmínili o Sokratovi, Ježíši Kristovi, Haridásu Thákurovi. Všichni jsou velice uctívání. Proč? Protože nedělali kompromisy. Ježíš Kristus zvítězil nad těmi, kteří ho ukřižovali. Šríla Prabhupáda to vysvětloval: chtěli ho zabít, ale výsledkem bylo, že své náboženství rozšířil po celém světě – a to je skutečná komunikace. Byl velice úspěšný komunikátor a díky tomu mohl ustanovit pravdu. Oddaní tedy musí být ustáleni v pravdě, v pravdě vědomí Krišny, což znamená používat všechny věci tohoto světa správným způsobem v oddané službě. O.K., jsou nějaké otázky?

Otázka: Kdo ustanoví axiomatické principy pro náš každodenní život z Prabhupádových knížek?

Odpověď: V první řadě Šríla Prabhupáda je zakladatel-*áčárjá* a on dává všechno, takže ty axiomatické pravdy jsou ustanovené Šrílou Prabhupádou, to je zákon; axioma znamená, že v té chvíli se již nedá spekulovat. Ale teď přichází otázka, jak tyto axiomatické pravdy mohou být následovány podle místa, času a okolností. O tom rozhoduje systém autorit, které Šríla Prabhupáda ustanovil, jako GBC, chrámový prezident, duchovní mistr.

Otázka: Slyšeli jsme tady názor, že když je někdo dostatečně inteligentní, může vzít z knížek Šríly Prabhupády určité body a zdůraznit je a někdo jiný může vzít zase jiné body, které mu připadají důležité. A v minulosti jsme viděli, že někdy byl ustanoven špatný bod.

Odpověď: Dobře, ale jak zní otázka? Šríla Prabhupáda řekl: „Jestli mě máte rádi, budete spolupracovat.“ Proto jestliže následujeme tento proces, na jaké bázi budeme spolupracovat? Když

řeknu, jak já čtu Prabhupádovy knížky, je pouze pro mne, jinak to není a jaký je to potom základ pro spolupráci s ostatními, kteří nemusí souhlasit s mým pochopením a interpretacemi.

V křesťanské reformaci, které v Evropě začala ve stejné době, jako Čaitanya Maháprabhu v Indii, byli dva nebo tři velcí reformátoři a ti začali dvě nebo tři protestanské církve – luteráni, kalvinisté. Tato hnutí, tyto církve, začali sami o sobě stavět na tom, že Bible je konečnou autoritou, nepotřebujeme papeže. A Prabhupáda říkal, že přes všechny ty chyby, papež je současným guruem pro křesťanskou žakovskou posloupnost a Prabhupáda opravdu přijal tu křesťanskou žakovskou posloupnost jako křesťanskou filosofii. Byla tady nějaká posloupnost, ale luteráni a jiní udělali to, že přerušili posloupnost a ustanovili Bibli jako takovou. Ještě později došlo k tomu, že jejich následovníci mezi sebou vůbec nespolupracovali. A kdykoliv jedna skupina získala moc, začala okamžitě ty druhé upalovat a sekat jim hlavy. Když jsem editoval německý časopis, tak jsme tam uveřejnili obrázek, na kterém jsou vyobrazeny lidové nepokoje, lidé se tam věší, řezou v nějakém městě a to byl typický obrázek křesťanského dialogu. Teď se mnoho těchto sekt pokouší nějakým způsobem spolupracovat, ale zase na bázi morálního relativismu, to znamená, že neexistují absolutní závěry a to znamená, že neexistuje Bůh, protože Bůh je absolutní. Ale oni řeknou – ne, všichni věříme v Boha, ale Bůh se stane slovem, protože když se zeptáme jednoho nebo druhého, jaké je jejich konkrétní pojetí, tak se to liší a tak se shodneme na tom, že Bůh je jenom nějaké prázdné slovo. V Indii je to podobné s hinduismem – my můžeme mít také nějaké představy o Krišnovi, když tomu slovu Krišna odebereme veškeré významy. Jako když řekneme, kdokoliv, kdo má rád Krišnu, bez ohledu na to, jaké pojetí Krišny zastává, ať jenom přijde a my se můžeme nějak shodnout. Na to sympozium přijdou nějakí lidé, kteří si myslí – já jsem Krišna, někdo jiný přijde a bude si myslet bohyně Kálí je Krišna, jiný zase Saibaba je Krišna, takže každý může přijít se špatným pochopením Krišny, ale jedna společná věc je jméno Krišna. Ale na takovém shromáždění nebude mít jméno Krišna žádný význam; takováto shromáždění nesponzorujeme. Když jeden žák Šríla Prabhupády navrhoval v New Yorkském chrámu udělat takový pamflet, kde budou různé duchovní spolky a všichni jejich představitelé, guruové, takže tam byli vlasatí a fousatí guruové a bylo tam jedno prázdné místo pro Prabhupádu, ale prezident chrámu řekl – nikdy! Nikdy tam Prabhupáda mezi nimi nebude a Prabhupáda ho potom velice pochválil. Prabhupáda řekl – my nemáme nic společného tady s těmi takzvanými guruy a s jejich falešnými filosofiemi. Lidí samozřejmě řeknou, že to je velice arogantní, ale potom pravda je též arogantní, protože pravda je jenom jedna a Bůh je arogantní, protože je jenom jeden a když se na to podíváme tímto způsobem, okamžitě můžeme pochopit, proč je to démonské, protože to je přesně to, co si démoni myslí – Bůh je arogantní; proč je On Bůh, proč ne já? To je démonský přístup a tento přístup, démonská mentalita, proniká světem v podobě právě toho morálního relativismu, v tom, že můžeme žít všichni v klidu a mírumilovně a aby nebyly žádné nesrovnalosti a to na povrchu působí velice mírumilovně, ale ve skutečnosti je to úplně démonské. Jenom se podívejte, co tady skrze ty dveře přichází, jestliže se žena a muž můžou vzít, proč by se nemohli vzít dva muži, proč ne?

Tattvavit Prabhu: Já bych to rád tady obhájl, tu homosexualitu. V Bhagavad-gítě je jeden verš – „Žena příliš připoutaná k muži se stane muž v příštím životě.“ Protože myslí na muže v okamžiku smrti, takže zůstane v subtilním těle ženy a v hrubém těle muže a protože pozicí ženy je být závislá na muži, tak hledá lásku k muži a to je filosofie za naším morálním postavením. Význam potom je, že neschvaluje homosexualitu, ale je tady ten karmický důvod, protože jeden z těch mužů byl v minulém životě žena.

Mahárádž: Nejsem si zcela jist, zda jsem pochopil toto vysvětlení. <smích>

Tattvavit Prabhu: Ještě malý komentář – v Mahábháratě je důležitý verš, který Prabhupáda často opakuje, že logikou a argumenty se nedá dosáhnout Absolutní Pravda a že musíme následovat *mahájany*.

Mahárádž: To je pěkný bod. V *Ádi-puráně* je verš, ve kterém Krišna říká, že oddaný, který prohlašuje, že je přímo mým oddaným, není můj oddaný, ale ten kdo říká, že je oddaným mého oddaného, to je můj oddaný!

Otázka: <není slyšet>

Odpověď: Šríla Prabhupáda vysvětlil, že všechno je založené na víře, takže musíme mít nějakou předběžnou víru v *mahájany* a potom můžeme následovat. Před tím, než přijde nějaká realizace musí být

nejprve víra a jestliže následujeme proces správně, což znamená *šradhá, sádhu-sanga, bhajana-kriya*, což ustanovili *mahájanové*, tak potom uděláme pokrok a krok za krokem to realizujeme. Jestliže nenásledujeme s vírou, nemůžeme získat realizaci. Prabhupáda dával tento příklad – manželství muže a ženy, když je zdárně provedena *jagja*, tak žena nemůže očekávat okamžitě po tom, co oheň dohoří, že se jí v náručí objeví dítě, musí se ten vztah nejdříve rozvinout a také je nutná určitá biologická doba, aby dítě mohlo přijít, takže stejným způsobem musíme následovat s vírou a přirozeně to přijde.

Otázka: Nějak mi leží v hlavě to pojetí homosexuality, protože co já vím, tak sex ve vědomí Krišny je určen pouze k plození dětí a co se týče homosexuálů, tak tam není vůbec otázka nějakého plození dětí.

Odpověď: Odkazuješ na Tattvavitovi komentáře? Významem manželství také je, že postupem času, tím, že pozornost se obrací na Krišnu, se muž a žena postupně zbaví subtilní připoutanosti, která je přivádí dohromady, aby žili spolu, takže návrh homosexuálů byl ten samý – sloužit společně Krišnovi za tím účelem, aby se jejich mysl očistila od vzájemné subtilní přitažlivosti a touhy být spolu. Odpověď je, že význam manželství je *jagja*, tak to Krišna zařídil a tím se vlastně jejich pozornost směřuje na Krišnu, to je význam. Částí oběti, jak Prabhupáda řekl, je mít Krišna-vědomé děti; ale taková *jagja* není možné, když se vezmou dvě osoby stejného pohlaví. Ten očisťující účinek oběti tam nebude fungovat, protože ten vztah je od základu špatný, jde to proti Krišnovu plánu stvoření.

Tattvavit Prabhu: V Bhágavatamu je napsáno, že když Brahmá tvořil svoje syny, tak někteří z nich byli homosexuálové a Brahmá před nimi musel utíkat a Prabhupáda píše ve významu, že homosexualita je démonská kvalita.

Maharádž: Vidíme, že Brahmá byl homofobický, protože utekl před homosexuály. To neznámá, že oddaný nedá milost takovým lidem, i když jsou homosexuálové; samozřejmě dá, ale oni se toho musí zbavit, stejně jako ti, co chtějí jíst maso – musíme jim říci: „Ano, jestli se zajímáš, tak přijď, ale chceš-li udělat duchovní pokrok, tak s tím musíš přestat a stejně tak homosexuálové se toho musí vzdát, pokud chtějí dělat duchovní pokrok. Já můžu dát příklad jednoho našeho duchovního bratra, který pracoval na jatkách, ale potom, když přišel do vědomí Krišny, tak se toho vzdal. Do vědomí Krišny můžou přijít lidé s různým špatným pozadím, ale musí se toho vzdát.

Otázka: <anglicky>

Odpověď: Bůh pomáhá těm, kteří si pomáhají.

Posluchač: Tomu nerozumím.

Maharádž: Musíš si pomoci a potom porozumíš.

Pochopení je Krišna – zdroj poznání – *gjána-dípa*. Říká, že pomáhá oddaným ze srdce – *téšám satata yuktánam* ... pomáhá oddaným, kteří se zaměstnávají v Jeho službě s láskou; zničí temnotu nevědomosti a vyjeví transcendentální poznání.

Otázka: Je pravda, že ten, kdo čte Bibli nebo Korán, tak se přibližuje k realizaci Boha, nebo je to špatný výrok?

Odpověď: Šríla Prabhupáda říká, že tato učení byla učena velkými dušemi jako byl např. Ježíš Kristus, ale učení bylo předáno jenom pro určitou dobu, místo a okolnosti. Dejme tomu, že člověk, který se narodil v poušti, nemůže jíst nic jiného než maso, tak pro něj je tato *mlečhadharma* velice dobrá, protože ho postupně povýší do vědomí Boha a nebo se povýší na vyšší planety. Takže to určitě přináší velký prospěch, ale dnešním problémem je, že jejich učení není následováno správně. Šríla Prabhupáda proto zcela otevřeně řekl, že během pár let tato náboženství jako křesťanství apod. ztratí na světě své postavení. Už nejsou použitelné. Můžeme vidět, že to byla náboženství velice chudých a ubohých, nešťastných lidí, ale tím, že je následovali, vytvořili si dobrou karmu – proto dneska můžeme vidět, že křesťanský svět a islámský svět jsou velice bohaté. Učení bylo původně určeno pasákům koz a můžeme vidět, že nyní žijí jejich potomci v paneláku, tedy učení už s nimi nějak nejde dohromady. Díky dobré karmě překonali lidé svou inteligenci; tato náboženství byla určena předešlým generacím a oni už nenásledují, protože nemají víru a dokonce i když to následují, tak to dělají jenom tak pro formu, ale nemají žádnou víru, nebo je to úplně fanatické a bláznivé. Jako třeba muslimové si myslí, že způsob jak jít do nebe je, že si na sebe nabalí dynamit a půjdou někam na autobusovou zastávku, kde stojí Židé a vyhodí jich co nejdříve do povětří. Myslí si, že tak půjdou do nebe. To je šílenství. Vědomí Krišny je

filosofie, vědomí a náboženství, které je určeno pro lidi dneška. A nejen pro dnešek. Šríla Prabhupáda řekl, že to je věčné, *sanátana dharma*. Prabhupáda říkal: „Tento proces je tak pěkný a univerzální“ – mohou ho přijmout i Afričani, dával tento příklad, to jsou lidi, kteří nemají moc mozek, ale rádi zpívají, tancují a tlučou do bubnů, tak to můžou využít ve vědomí Krišny. A pro ty, kteří mají nějak rozvinutou inteligenci, jsem dal tolik knih. Vždycky, když měl Prabhupáda na západě interview s nějakým intelektuálem, vždycky tam byla polička s jeho knihami a vždy na ně ukazoval a říkal: vy jste inteligentní lidi, měli byste číst tyto knihy. A každý má rád *prasádam*, takže tady je něco pro každého!

Šríla Prabhupáda kí jay!!